

Arkivnr: 2015/7302-3

Saksbehandlar: Hanne Alver Krum

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for miljø og samferdsel		07.02.2017
Fylkesutvalet		22.02.2017
Fylkestinget		07.03.2017

Ny takstsonestruktur i Hordaland

Samandrag

Sonestrukturen i Hordaland utanom sone Bergen er i dag basert på avstandstakst, der ein betaler meir jo lengre ein reiser. Dette er ein rettferdig og velprøvd modell som sikrar inntekter, men samstundes er det i dagens modell store forskjellar mellom reisande i sone Bergen og reisande i resten av fylket.

Fylkestinget i Hordaland vedtok i samband med budsjetthandsaminga for 2017 å redusere talet på takstsoner for kollektivtrafikken i fylket frå 470 til sju. Sju takstsoner vil bli gjort gjeldande i løpet av 2018, dette under føresetnad av at ein sikrar finansiering for tiltaket. Skyss startar arbeidet med å førebu innføring av ny sonestruktur i 2017, innanfor dei midla som er sett av til dette.

I denne saka gjer fylkesrådmannen greie for korleis ein vil jobbe med implementering av ny sonestruktur, fram til det nye takstsonesystemet kan tre i kraft. Saldering av det estimerte inntektstapet ei slik soneforenkling vil føre til vil måtte gjerast som del av budsjetthandsaminga for 2018, og vert ikkje gjort greie for i denne saka.

Forslag til innstilling

1. Skyss startar arbeidet med å førebu innføring av ny sonestruktur.
2. Ny sonestruktur vert innført i løpet av 2018, under føresetnad av at ein sikrar finansiering for tiltaket.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
Fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg: Takst- og sonestrukturen i Hordaland - notat frå politisk styringsgruppe

Fylkesrådmannen, 24.01.2017

Bakgrunn

Totalt har ein om lag 470 soner i Hordaland i dag. I 2007 vart det gjennomført ei sonesamanslåing i Bergensområdet, slik at kundar innanfor dette definerte området, sone Bergen, reiser innanfor minstetakst. Om lag 90 prosent av alle kollektivreisene i Hordaland skjer i Bergensområdet. Etter omlegginga i 2007 skjer derfor ein stor del av reisene i Hordaland innanfor minstetakst, og heile 88 prosent av alle inntekter til Skyss stammar frå reiser til minstetakst i dagens modell.

Utanfor sone Bergen er strukturen komplisert både for kundar og tilsette, og modellen er lite framtidsretta med tanke på innføring av nye salskanalar som mobilbillett.

I det vedlagte notatet frå politisk styringsgruppe går det fram korleis denne saka har vore handsama fram til no. Styringsgruppa jobba frå november 2015 saman med administrasjonen for å komme med eit framlegg til ny takst- og sonestruktur i Hordaland, og la fram eit notat våren 2016 der ein konkluderte med ei tilråding om sju takstsoner i Hordaland. I arbeidet har ein vurdert både økonomiske, tekniske og marknadsmessige konsekvensar ved ei soneforenkling.

I handsaminga av fylkesbudsjettet for 2017 vart følgjande verbalforslag vedteke:

Hordaland har i dag 470 ulike takstsonar. Fleirtalspartia vil redusera talet til 7 sonar og arbeidet med å førebu denne endringa vert starta opp i 2017. Færre takstsonar vil gje billigare reiser og enklare billettsystem for reisande i heile fylket. Nytt takstsonesystem skal tre i kraft i 2018. Fylkesrådmannen legg fram eige sak om ny sonestruktur til fylkestinget i mars 2017.

Kvifor ny sonestruktur

Eit breitt fleirtall på Stortinget har gjennom Nasjonal Transportplan (2014–2023) og Klimaforliket slutta seg til eit felles mål om at veksten i persontrafikken skal takast med miljøvennlege transportformer. Det betyr nullvekst for personbiltrafikken til tross for venta auke i folketalet og vekst i trafikken. Kollektivtransporten må ta den vesentlege delen av trafikkveksten. Målet om vekst i kollektivtrafikken er satt både av omsyn til å sikre eit funksjonsdyktig samfunn med god mobilitet, og for å bidra til betre klima og miljø. Kollektivtrafikken har også eit velferdsaspekt. Innbyggjarane skal ha eit tilbod for å kunne nå prioriterte reisemål.

Ny takstsonestruktur i Hordaland er eit viktig tiltak for å gjere det lettare å reise kollektivt i heile fylket. Målet med forenkling er å få fleire kollektivreisande, slik det er skildra i Kollektivstrategi for Hordaland – utvikling fram mot 2030. Potensialet for auke i talet på reisande må sjåast i eit lengre tidsperspektiv, og i samband med utvikling av arbeids- og bustadmarknaden i heile regionen.

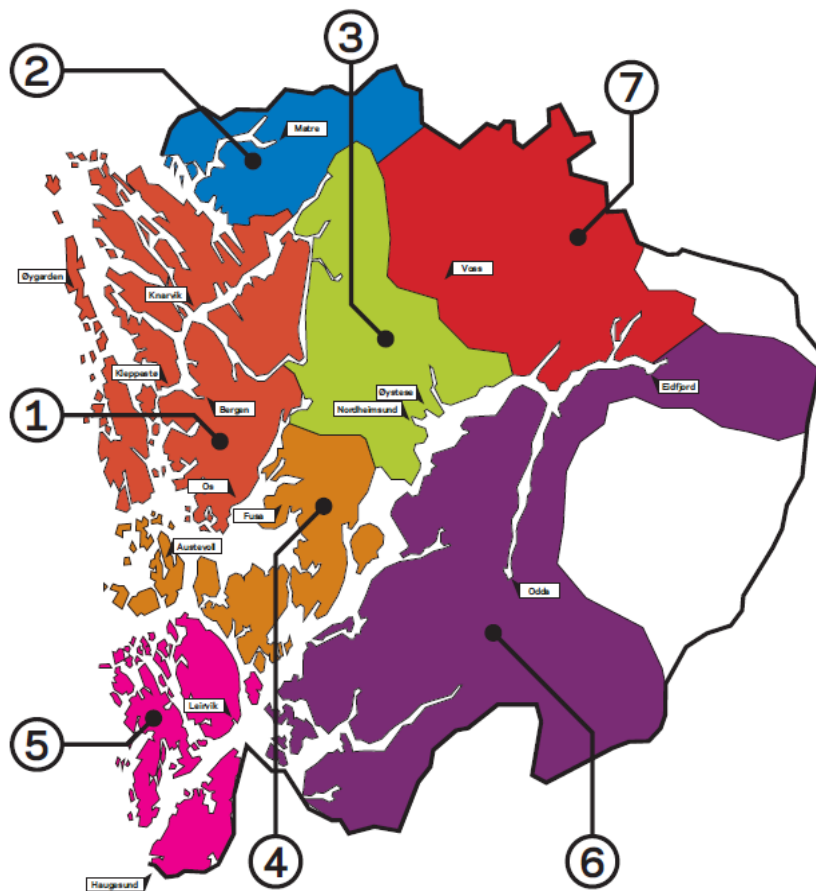
Det er ønskeleg med ein stor grad av fleksibilitet i løysinga for takstsoner, slik at ein legg til rette for å kunne gjere framtidig tilpassing til endringar i infrastruktur og samferdselsmønster, arbeidsmarknad og busetjing. I den politiske styringsgruppa som har arbeidd med saka har det vore tydeleg at det framtidige målet vil vere ei ytterlegare forenkling, og at ein gjennom å velje ein modell med sju store, geografiske soner legg til rette for dette.

Sju store, geografiske soner

I utgreiinga av forenkla takstsonestruktur har ein tatt utgangspunkt i at målet er å sikre Skyss sine inntekter, og at modellen skal vere:

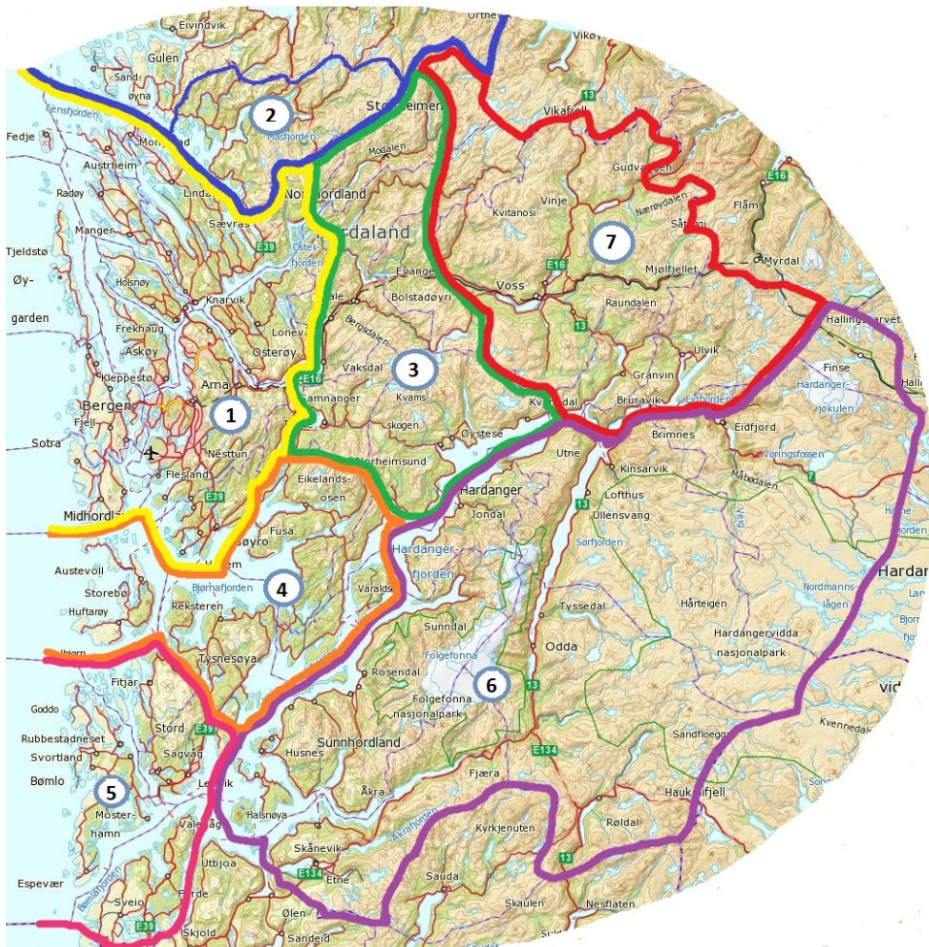
- Enkel å forstå og bruke for kundane
- Tilrettelagt for ei auke i tal kollektivreiser
- Opplevd som rettvis
- Utforma for å gi høg samfunnsøkonomisk nytte og minimal risiko
- Innretta slik at ikkje kundane skal få det vesentleg dyrare, særskilt på trafikkunge strekningar

Modellen med sju soner er enkel å forstå, bruke og informere om. Svært få vil krysse soner i denne modellen, og effekten av sonehopp får dermed lite å seie økonomisk for Skyss. Dei aller fleste kollektivreisande, om lag 95 prosent, vil reise innanfor ei sone.

Illustrasjonen syner grafisk korleis grensene for dei sju sonene er planlagt.

Regional Transportplan for Hordaland konkretiserer dei nasjonale måla om ny reisemiddelfordeling og nullvekst i privatbilismen for Bergensområdet. Bergensområdet er her definert som Bergen, Fjell, Sund, Øygarden, Askøy, Meland, Lindås, Radøy, Osterøy, Vaksdal, Samnanger og Os. I modellen er Sone Bergen utvida til å inkludere heile Sotra, Askøy, Øygarden, Osterøy, Meland, Radøy, Lindås, Austrheim, Os og vestsida av Trengereidfjorden.

På dette kartet ser ein tydelegare kor grensene er tenkt å gå, men ein gjer merksam på at detaljane ikkje er endelege.

I dei andre sonene er geografiske hindringar nytta som sonegrenser der dette er naturleg, anten slik at fjord og sjø gir sonegrensa, eller med å sette grensene der det ikkje går vegar.

I tilfelle der ein ikkje har naturlege geografisk skile, vil sonegrensa bli plassert i område med låg trafikk og slik at ein ikkje splitter tettstader, skule område mv.

Dette vil krevje nøye planlegging i arbeidet med å implementere den nye takstsonestrukturen, og ein vil nytte seg av detaljert lokalkunnskap og gjennomføre synfaringar i område der dette vert vurdert som naudsynt eller ønskeleg.

Marknadmessige konsekvensar

I kollektivstrategien står det at Skysst vil gjere det enkelt å velje riktig billett og å betale for denne:

Det må vere enkelt å finne ut kva type billett som er best egna til mine reisevaner, det skal vere raskt og intuitivt å kjøpe denne, og kanalane for sal må vere tilpassa kundane sine behov.

Vi har eit komplisert utval av billett, rabattar og kanalar for sal i dag. Første store steg i arbeidet med å gjere dette enklare er endring av sonestrukturen som ligg til grunn for takstane. Dette arbeidet er i gang. Ein enklare sonestruktur vil mellom anna gjere det mogleg å utvide løysingane som no er tilgjengelege i sone Bergen, til dømes mobilbilletten, til heile fylket. Vidare må vi forenkla prismodell, rabattstrukturen og talet på ulike typar billett.

Ein innføring av sju takstsoner i Hordaland vil gjere det mogleg å tilby appen Skyss Billett i heile fylket. Dette vil vere ei vesentleg forenkling for alle reisande utanfor sone Bergen samanlikna med situasjonen i dag der ein berre kan kjøpe billett kontant om bord.

Implementering

For å tilby mobilbillett i heile Hordaland må ein programmere om appen Skyss Billett. Dette vert dekt inn av investeringsmidlar som er sett av i budsjettet for 2017.

Omlegginga av sonestrukturen krev ei total omstrukturering av dagens billetteringssystem. Dette er ei arbeidskrevjande oppgåve som vil ta mykje tid for interne ressursar i Skyss. I tillegg vil ein måtte kjøpe naudsynte tenester frå leverandøren av billetteringsløyisinga, dette vert også dekt inn av investeringsmiddel sett av for 2017.

I arbeidet med implementering vil ein også gjennomgå eksisterande salskanalar og vurdere kanalar og betalingsmåter i eit kort og mellomlangt perspektiv.

Ein vil òg sjå på billettar og rabattar. I Handlingsplan for kollektivtransport (Samferdselsdepartementet 2014) går det fram at det er ønskeleg med ein meir harmonisert takstsystem i Norge, for å «leggje til rette for felles betalingsløyising for kollektivreisande på tvers av kollektivselskap og fylkesgrenser.» I arbeidet med implementering av ny takstsonestruktur vil ein ta omsyn til kva andre trafikkselskap gjer og kva føringar som vert lagt nasjonalt med omsyn til billettar og rabattar.

Konklusjon

Ei omlegging av sonestrukturen i Hordaland til sju takstsoner vil verte innført i løpet av 2018. Ein vil da også innføre mobilbillett i heile fylket.

Taktssystemet vert framleis avstandsbasert, slik at ein betaler meir jo lengre ein reiser. Gjennom å utvide sone Bergen hindrar ein at de store reisestrømmane som pendlar inn og ut av sone Bergen vil oppleve ei prisauke. Samstundes vert til dømes Sunnhordlandsregionen ei sone, slik at kollektivreisande innanfor regionen både vil få det billigare og merkbart enklare, noko som vil stimulere til auka kollektivbruk.

Ein modell med sju soner er basert på dei same prinsippa som er gjort gjeldande i andre byar og fylker som har gjennomført ei forenkling av sonestrukturen i Noreg til dømes i Ruter-området og i Rogaland. Dette gjer modellen enkel å informere om, og enkel å forstå for kundane.